

Kruisverheffing

Joh. 3, 13-17

Inleiding

Kruisverheffing is een bijzonder feest. Het doet ons stilstaan bij het bijzondere dat Christus voor ons gedaan heeft. Hij is gestorven aan het kruis, heeft daarmee de dood overwonnen en voor ons de weg naar God geopend. Maar dat we die plek bij God niet zomaar krijgen, wordt duidelijk in de lezingen van vandaag. Het gaat over 'wie zich verheft zal vernederd worden' en 'wie zich vernederd zal verheven worden'. Of zoals we het op andere plekken in de bijbel lezen: de eersten zullen de laatsten, de laatsten de eersten zijn. Hoe kunnen wij Jezus' voorbeeld volgen om uiteindelijk verheven te worden, zouden we ons af mogen vragen. Dat horen we straks in de lezingen en in de overweging.

Preek

We hoeven iedere dag opnieuw niet ver om ons heen te kijken om te zien hoe mensen streven naar eigenbelang, naar macht, naar status. Steeds opnieuw zien we die dingen in het journaal of horen we ze op berichten op de radio. Op zich hoeft dat niet vervelend te zijn, want als die macht of die status gebruikt zou worden ten dienste van anderen, dan zal het nog goed kunnen zijn. En ook in het klein komen we het tegen. In ons opvoedings- en onderwijssysteem wordt er snel en veel gekeken naar 'we moeten er toch het beste uithalen', een zo hoog mogelijke studie en daarop volgend een zo goed mogelijke positie. En daar geldt hetzelfde: gaat het dan alleen om je eigen prestatie om er zelf zoveel beter van te worden of ben je in staat daar iets mee te doen voor een ander?

Als het vooral om macht, geld, status gaat, zoals we in de wereld vaak zien, dan zien we ook dat er soms een ware slangenkuil is. Dat brengt ons meteen bij die eerste lezing. Daar komen slangen en die slangen verwijzing rechtstreeks naar toen het volk nog bij farao was, in slavernij en toen Mozes probeerde de farao te overtuigen om het volk te laten gaan. Met allerlei trucs probeerde de farao zijn eigen macht en goddelijke status te laten zien. Onder andere door zijn magiërs stokken op de grond te laten vallen die prompt slangen werden. Mozes kon dat ook, alleen was de staf van Mozes een echte staf die met Gods hulp een slang werd. Die van de magiërs waren slangen die men had leren stil te blijven hangen, tot ze op de grond gegooid werden. Die slangenkuil zien we terug in het verhaal van vandaag. Het volk mort, het is ontevreden, het is op eigen belang uit. Ze zijn hun status als tot-slaaf-gemaakten alweer vergeten en willen hogerop, het beter hebben zou je kunnen zeggen, maar door de slangen worden ze eraan herinnerd dat ze het eens nog slechter hadden. Ze komen, zoals dat zo vaak gaat, tot berouw, want berouw komt na de zonde. En dan krijgt Mozes de opdracht een bronzen slang te maken en die op te richten. En als men naar die slang opkijkt, zal men genezen worden. God laat zich opnieuw zien van zijn beste kant. Hij geeft om de geslagenen, om degenen die ziek geworden waren. Hij wil weer voor het volk opkomen.

Een directe verwijzing zien we daarvan terug in de oprichting van het evangelie van vandaag, als Nicodemus hoort spreken over de oprichting van Jezus straks op het kruis. Ook dan gaat het over het overwinnen van de kwade dingen, van de dingen die fout zijn gegaan. Alleen niet door Jezus zelf, maar die door ons mensen verkeerd zijn gegaan. Jezus zal sterven aan het kruis om voor ons een weg te banen naar God of naar de hemel, zo u wil.

Maar die weg komt niet voor niets. Daarbij helpt ons vooral die tweede lezing, als we Paulus aan het woord horen en horen hoe het gaat over dat Jezus zich vernedert om dienstbaar te kunnen zijn. Uitspraken die we in het evangelie geregeld horen: 'wie zich verheft, zal vernederd worden, wie zich vernederd zal verheven worden' of eenvoudiger gezegd staat er vaak: 'de eersten zullen laatsten en de laatsten zullen eersten zijn'. Jezus doet in zijn dienstbare leven vanaf de doop, vanaf het verhaal in de woestijn waar het ook gaat over macht, geld en status, waarmee de duivel Jezus wil verleiden, niets anders dan dienstbaar zijn. Dienstbaar zijn aan God door dienstbaar te zijn aan mensen, de gekwetsten, de minsten, de zwakken, die komen daar steeds op de eerste plaats. Vernederd worden is niet goed, verheven worden is alleen goed als het gebeurt door je medemensen omwille van je goede daden of om dezelfde reden door God. En tussen dat vernederd worden en het verheven worden, kan staan dat je jezelf nederig neerzet. Neerknielen om dienstbaar te zijn voor de ander. Denk aan Jezus tijdens het laatste avondmaal die zijn lendenen omgordt en neerknielt om, dienstbaar aan zijn leerlingen hen de voeten te wassen. Denk aan het verhaal van de barmhartige Samaritaan dat Jezus vertelt. Die Samaritaan komt letterlijk van zijn rijdier af, vanuit de hoogte naar beneden en knielt bij de gewonde, geslagen man op straat neer om hem te helpen, te verzorgen.

Dat zijn maar twee van de vele voorbeelden die we in het evangelie op tal van plekken vinden. Steeds worden we opgeroepen om zelf nederig te zijn, dienstbaar te zijn, klaar te staan voor de zwakken, de minsten. Dat die onze naasten mogen zijn en als we dat doen, steeds opnieuw, zullen er mensen om ons heen zijn, die ons loven om onze goede daden, maar daar hoeft het niet om te gaan. Laat het dan maar gaan om die lof die wij vandaag op deze dag Christus toebrengen als Hij voor ons gestorven is aan het kruis. Die lof die samenvalt met de lof die we God willen geven en die God zal ons dan ook prijzen, door ons, omwille van wat we doen voor onze medemens in navolging van Christus, te doen voor Hem, die ene God die er voor ons altijd weer wil zijn. Moge wij ons daartoe in alle nederigheid geroepen voelen. Amen

Henry Vermeulen, diaken